

НАПРЯМ 5. ІДЕЙНІ ТА РЕЛІГІЙНІ КОНЦЕПЦІЇ СХОДУ

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-288-6-32>

Борбенчук І. М.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
м. Київ, Україна*

Корнєва З. М.

*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
м. Київ, Україна*

ІДЕЙНО-ЕСТЕТИЧНІ ПОГЛЯДИ ТУНИ КІРЕМІТЧІ ТА ЇХ ВТІЛЕННЯ В РОМАНІ «МОЛИТВИ ЛИШАЮТЬСЯ НЕЗМІННИМИ»

Інтерпретація художнього тексту дає можливість розглянути мову твору як цілісне явище й сформувати мовну картину світу автора. Роман турецького письменника Туни Кіремітчі «Молитви лишаються незмінними» (2007) відображає культурно-естетичні й світоглядні орієнтири митця та характеризується особливими мовновиражальними засобами для їх реалізації.

Для втілення національних ідей в романі Т. Кіремітчі створює образ Стамбула, що «як місце зіткнення двох цивілізацій повсякчас привертає увагу митців і дослідників, які визначають певні традиції, сформовані у турецькій літературі» [1, с. 268], та разом з тим є містом, що поєднує минуле й сучасне, молодість і старість, мрії про повернення й радість від учезі з нього. Згадувати про мандрівки вуличками Стамбула, дивитися про нього по телевізору, пити чай, «заварений за стамбульським рецептом, дуже міцний» [1, с. 15], дізнаватися про історію міста під час Другої світової війни є дорогоцінними моментами, якими автор ділиться з читачем.

Т. Кіремітчі відзначає важливість мови, що нероздільно пов'язана з життям людини. Турецька має велике значення для персонажів роману, власне, мова і стала причиною зустрічі головних героїнь. Розелла дивиться турецькі «фільми, серіали, спортивні передачі... Все, що завгодно, аби не забувати турецької мови» [2, с. 95]. Жінка вивчила її шістдесят років тому, коли вимушено жила в Стамбулі у родичів чоловіка, та робила все, щоб пам'ятати, «адже спогади про ті роки життя нерозривно пов'язані з турецькою мовою, вони тісно переплетені. Я страшенно боюся забути цю мову, адже тоді безслідно зникнуть дороги для мене спогади» [2, с. 19].

Серед мовних ресурсів роману було виділено авторські сентенції, які розкривають світогляд й ідейно-естетичні погляди письменника. Формування філософських висловлювань, які можна визначити як афоризми, в турецькій традиції пов'язане з концептами, найпоширенішими з яких є кохання, мудрість, багатство, щастя. Їх семантичний обсяг «включає загальнокультурний та індивідуально-авторський компоненти» [3, с. 233]. Словами героїнь письменник роздумує про молодість: «Ви переживаєте зараз свої найцінніші роки, моя маленька ханим, у ваших руках найцініше, що існує у всесвіті, – молодість» [2, с. 109]; про старість: «Це і є старість ... Не пам'ятати про те, що з'їв учора на вечерю, проте жити спогадами минулого сторіччя» [1, с. 28]; про любов: «Усі розмови про любов – це один із найбільших самообманів для будь-якої людини» [1, с. 67]; про самотність: «Виграє лише безмовна тиша» [1, с. 46], «Самотність – це досить непогано» [1, с. 64].

Зважаючи на назву роману «Молитви лишаються незмінними», яка розкриває головну ідею твору, варто розглянути молитву як важливу складову життя головних героїнь, а відтак концентрацію духовних, філософських й естетичних переконань самого автора. Поруч з молитовними зверненнями, такими як «О, Боже мій» [2, с. 93], «О, Боже!» [1, с. 160], “Mein Gott” [2, с. 95] «Хвала Всевишньому» [1, с. 112], у тексті зустрічаються молитви за померлих: «Нехай надасть Аллах їй вічний спокій» [1, 76], афоризми: «Музика – це молитва» [2, с. 72], і навіть глибокі розмірковування про молитву людей різних національностей: «Усі молитви абсолютно однакові. Геть різні люди приходили до тієї церкви на острові, яка, по суті, вважалася єврейською, та різними мовами просили у Бога одного й того ж. Господи, дай мені здоров'я і благополуччя... Допоможи мені вдало вийти заміж або одружитися... Даруй мені здорових дітей... Не дозволь мені зганьбити мою родину... Нехай усі мої справи будуть успішно завершені... Люди, котрі мислили ширше і глибше, просили ще у Господа якнайшвидшого закінчення війни, щоб усі люди жили по-братськи» [2, с. 128].

Образ Стамбула і знання турецької мови, афористичні й молитовні висловлювання, що зустрічаються в романі «Молитви лишаються

незмінними», розкривають світоглядну позицію Т. Кіремітчі та узагальнюють універсальні філософсько-естетичні поняття.

Список використаних джерел:

1. Борбенчук І. М., Корнева З. М. Образ Стамбула у романі Туни Кіремітчі «Молитви лишаються незмінними». *XXIV Сходознавчі читання А. Кримського* : збірник матеріалів, Київ, 21 грудня 2021 р., Київ : ВД «Гельветика», 2021. С. 268–270.

2. Кіремітчі Т. Молитви лишаються незмінними. Запоріжжя : АЛЕМАК, 2016. 182 с.

3. Покровська І.Л., Плешкун С.С. Концептосфера афоризмів турецької мови. *Закарпатські філологічні студії*. Вип. 14, Том 1, С. 229–234.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-288-6-33>

Dankanich A. S.

*Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Philosophy
Oles Honchar Dnipro National University
Dnipro, Ukraine*

ISLAMIC ESCHATOLOGY: ITS ORIGINS AND THEOLOGICAL INTERPRETATIONS

Like Judaism and Christianity, Islam is also concerned with end times (eschatology). Islamic view of history is strictly linear and moving toward the end of time. Many Qur'anic verses appeal to the last days of the world and its numerous horrors. Quran clearly teaches that the present life of a man is only a preparation time for paradise or hellfire. According to the widely known translation of the Holy Quran by Yusuf Ali, "...Every soul shall have a taste of death: And only on the Day of Judgment shall you be paid your full recompense. Only he who is saved far from the Fire and admitted to the Garden will have attained the object (of Life): For the life of this world is but goods and chattels of deception..." (3:185) [1].

Admittedly, Quran is a supreme source of Islamic theology. For this reason, it is important to note each subfield of systematic theology is derived from the Qur'anic accounts. Generally, Quran in itself contains numerous eschatological verses. It is crucial to pay attention to ayahs with a strict accent on eschatology: